

**Azərbaycan Respublikası Elm və Təhsil Nazirliyi
Lənkəran Dövlət Universiteti**

«Təsdiq edirəm»
Tədris məsələləri üzrə prorektor
vəzifəsini icra edən Dos Z.I.Məmmədov:

12 sentyabr 2025-ci il

Fənn sillabusu

Fakültə: İqtisadiyyat və idarəetmə

İxtisas: 050402-Biznesin idarə edilməsi A+B

Kafedra: Texnologiya və texniki fənlər

I.Fənn haqqında məlumat:

Fənnin adı: İKT baza kompüter bilikləri

Kodu: İPF-B08

Tədris ili: I (2025-2026), semestr I

Tədris yükü: Cəmi: 75 saat (45 saat müəhazirə, 30 saat seminar)

Tədris forması: Əyani

Tədris dili: Azərbaycan dili

AKTS üzrə kredit: 8 kredit

Auditoriya N:

II.Müəllim haqqında məlumat:

Adı, soyadı, elmi dərəcəsi və elmi adı: m. Arzu Əli qızı Nuruzadə

Məsləhət günləri və saati: II gün saat 12²⁰ – 13⁵⁵

E-mail ünvanı: arzu.nuruzade96@gmail.com

Kafedranın ünvanı: Lənkəran ş. Füzuli 170 a

III.Tövsiyə olunan dərsliklər və dərs vəsaitləri:

Əsas

1. "İnformatika" Dərslik.S.Q.Kərimov,S.B.Həbibullayev,T.I.İbrahimzadə. Bakı 2011
2. "İnformatika" Ə.M.Salmanova, M.Ə. Abbasova, BAKI - 2015
3. "İnformatika üzrə praktikum" Dərs vəsaiti. N. Cəfərov, N. Rəhimova. Bakı 2003
4. "İnformatika və kompüterləşmənin əsasları" Ə.Abbasov, M.Əlizadə, E.Seyidzadə. Bakı 2009

Əlavə

5. N.Allahverdiyeva, M.Namazov. "Kompüter informasiya kommunikasiya texnologiyaları" Bakı-2012

IV. Prerekvizitlər: Fənnin tədrisi üçün öncədən digər fənlərinin tədrisinə zərurət yoxdur.

V.Korekvezitlər: Bu fənin tədrisi ilə eyni vaxtda başqa fənlərin də tədris olunmasına zərurət yoxdur.

VI. Fənnin təsviri və məqsədi: Müasir dövrdə elmi-tərəqqinin əsas istiqamətlərində biri istehsalat və qeyri-istehsalat sahələrinin kompüterləşdirilməsi və cəmiyyətin informasiyalandırılmasıdır. Hal-hazırda tələbələrimizin böyük bir informasiya texnologiyalarını, kompüterin arxitekturası, informasiya proseslərində istifadə olunan əsas və əlavə qurğuları, tətbiq edilən müxtəlif proqram komponentlərin növlərini, internet və kompüter şəbəkəsini kifayət qədər mənimsəməkdir.

Tələbələr bu kursu mənimsəməklə informasiya texnologiyaların əsas anlayışları ilə tanış olacaq, hesablama texnikasında istifadə olunan say sistemləri və alqoritmləşdirmə

prinsiplərini öyrənəcəkdir, kompüterlərin yaranma tarixi və onların arxitekturası, həmçinin əsas və əlavə qurğular haqqında məlumatları əldə edəcəkdir. Proqramların növlərini və hansı məqsədlərə xidmət etdiyini biləcəkdir. Bununla yanaşı kursun yekununda tələbənin əldə etdiyi biliklərdən magistratura səviyyəsinə qəbulun 1-ci mərhələsində istifadə edə biləcək.

VII. Davamiyyətə verilən tələblər: Fənn üzrə semestr ərzində buraxılmış auditoriya saatlarının ümumi sayı Elmi Şuranın 16 may 2024-cü il tarixli qərarına uyğun olaraq davamiyyət meyarları nəzərə alınmaqla müəyyən olunmuş həddən yuxarı olduğu halda tələbə həmin fəndən imtahana buraxılmır, onun həmin fənn üzrə akademik borcu qalır.

VIII. Qiymətləndirmə: Tələbələrə biliyi 100 ballı sistemlə qiymətləndirilir. Bundan 50 balı tələbə semestr ərzində, 50 balı isə imtahanda toplayır. Semestr ərzində toplanan 50 bala aşağıdakılar aiddir: 30 bal kollokviuma görə, 20 bal seminar dərslərində fəaliyyətinə görə. İmtahanda qazanılan balların maksimum miqdarı 50-dir. İmtahan biletinə bir qayda olaraq fənni əhatə edən 5 sual daxil edilir. Qiymətləndirmə zamanı Elmi Şuranın 16 may 2024-cü il tarixli qərarına uyğun olaraq qiymətləndirmə meyarı nəzərə alınır.

Qiymət meyarları aşağıdakılardır:

- 10 bal - tələbə keçilmiş material dərindən başa düşür, cavabı dəqiq və hərtərəflidir;
- 9 bal - tələbə keçilmiş material tam başa düşür, cavabı dəqiqdir və mövzunun mətnini tam açabilir;
- 8 bal - tələbə cavabında ümumi xarakterli bəzi qüsurlara yol verir;
- 7 bal - tələbə keçilmiş material başadüşür, lakin nəzəri cəhətdən bəzi məsələləri əsaslandırma bilmir;
- 6 bal - tələbənin cavabı əsasən düzgündür;
- 5 bal - tələbənin cavabında çatışmazlıqlar var, mövzunu tam əhatə edə bilmir;
- 4 bal - tələbənin cavabı qismən doğrudur, lakin mövzunu izah edərkən bəzi səhvlərə yol verir;
- 3 bal - tələbənin mövzudan xəbəri var, lakin fikrini əsaslandırma bilmir;
- 1-2 bal - tələbənin mövzudan qismən xəbəri var;
- 0 bal - suala cavab yoxdur.

Tələbənin imtahanda topladığı balın miqdarı 17-dən az olmamalıdır. Əks təqdirdə tələbənin imtahan göstəriciləri semestr ərzində tədris fəaliyyəti nəticəsində topladığı bala əlavə olunmur. Semestr nəticəsinə görə yekun qiymətləndirmə (imtahan və imtahana qədərki ballar əsasında)

No	Bal	Qiymət	
1.	91-100	əla	A
2.	81-90	çox yaxşı	B
3.	71-80	yaxşı	C
4.	61-70	kafi	D
5.	51-60	qənaətbəxş	E
6.	50 və ondan aşağı	qeyri-kafi	F

IX. Davranış qaydalarının pozulması: Tələbə Universitetin daxili nizam-intizam qaydalarını pozduqda əsasnamədə nəzərdə tutulan qaydada tədbir görülməkdir.

X. Təqvim mövzu planı: Mühazirə – 45 saat, seminar – 30 saat, Cəmi 75 – saat.

Mühazirə mövzuları			
S/s	Mövzunun adı və məzmunu	Saat	Tarix
1.	Informasiya-kommunikasiya texnologiyalarının əsas anlayışları Plan: 1. Informasiya-kommunikasiya texnologiyalarının mahiyyəti və fənninin predmeti 2. "Informasiya" anlayışı və informatika	2	
2.	Informasiya – tədqiqat obyekti Plan: 1. Informasiyanın xassələri və informasiyanın mövcud olma formaları 2. Informasiyanın növləri və təqdim olunma üsulları 3. Informasiya prosesləri 4. Informasiya mühafizəsi	2	
3.	Informasiyanın hesablanması. Say sistemləri Plan: 1. Informasiyanın miqdarının ölçü vahidləri 2. Informasiyanın kodlaşdırılması 3. Məvqəsiz say sistemi 4. Məvqəli say sistemləri	2	
4.	Ədədlərin bir say sistemindən digərinə keçirilməsi Plan: 1. Ədədlərin bir say sistemindən digərinə keçirilməsi 2. Məvqəysiz say sistemləri üzərində hesablamalar	2	
5.	Informasiya emalı texnikasının tarixi Plan: 1. Informasiya cəmiyyəti 2. Hesablama texnikasının inkişaf tarixi	2	
6.	Elektron hesablama maşınları (EHM) Plan: 1. EHM-lərin nəsilləri 2. EHM-in arxitekturası və ümumi quruluş prinsipi	2	
7.	Kompüterlərin təsnifatı Plan: 1. Kompüterlərin ölçülərinə görə təsnifatı 2. Fərdi kompüterin əsas təsnifat növləri	2	
8.	Fərdi kompüterlər Plan: 1. Fərdi kompüterin əsas xarakteristikaları və iş prinsipi 2. Fərdi kompüterlərin əsas qurğuları	2	
9.	Yaddaş və periferiya qurğuları Plan: 1. Daxili və xarici yaddaş qurğuları 2. Periferiya (əlavə) qurğuları: giriş qurğuları 3. Periferiya (əlavə) qurğuları: çıxış qurğuları	2	
10.	Alqoritm əsasları Plan: 1. Alqoritm anlayışı və xassələri 2. Alqoritmin təsvir üsulları 3. Alqoritmin tipləri	2	
11.	Kompüterin proqram təminatı: Sistem proqram təminatı Plan:	2	

	1. Kompüterin proqram təminatı 2. Sistem proqram təminatı		
12.	Tətbiqi və instrumental proqram təminatı Plan: 1. Tətbiqi proqram təminatı 2. Instrumental proqram təminatı.	2	
13.	Əməliyyat sistemi anlayışı və təsnifatı Plan: 1. Əməliyyat sistemi anlayışı və təsnifatı	2	
14.	Əməliyyat sistemlərinin işlənməsi Plan: 1. Əməliyyat sistemləri ailəsi 2. Əməliyyat sistemlərinin funksional imkanları	2	
15.	Fayl, qovluq və disk sistemləri Plan: 1. Fayl anlayışı, onun genişlənmələri və xassələri 2. Qovluq və fayl sistemləri	2	
16.	Windows əməliyyat sisteminin inkişaf tarixi Plan: 1. Windows əməliyyat sisteminin inkişaf tarixi	2	
17.	Windows əməliyyat sistemindən istifadə Plan: 1. Windows-un istifadəçi qrafik interfeysi 2. Windows əməliyyat sisteminə proqram və faylların axtarışı.	2	
18.	Mətn və cədvəl prosessorları Plan: 1. Mətn prosessorları: Word 2. Cədvəl prosessorları: Excel	2	
19.	Kompüter qrafikasının əsasları Plan: 1. Rastr qrafika 2. Vektor və üçölçülü qrafika	2	
20.	Kompüter şəbəkələri, onların təyinatı və təsnifatı Plan: 1. Kompüter şəbəkələri, onların təyinatı və təsnifatı	2	
21.	Lokal kompüter şəbəkələri Plan: 1. Lokal şəbəkələrin topologiyaları 2. Şəbəkə texnologiyaları və OSI-modeli	2	
22.	İnternet qlobal kompüter şəbəkəsi Plan: 1. İnternet şəbəkəsinin inkişaf tarixi və əsas xüsusiyyətləri 2. İnternetdə axtarış sistemləri.	2	
23.	Sosial şəbəkələr Plan: 1. Sosial şəbəkələr.	1	
Cəmi:		45	
Seminar mövzuları			
S/ s	Mövzunun adı	Saa t	Tarix
1.	Informasiya-kommunikasiya texnologiyalarının və informasiyanın əsas anlayışları	2	
2.	Informasiyanın hesablanması və say sistemləri	2	

3.	Informasiya emalı texnikasının tarixi	2	
4.	Elektron hesablama maşınları (EHM)	2	
5.	Fərdi kompüterlər və onların təsnifatı	2	
6.	Yaddaş və periferiya qurğuları	2	
7.	Alqoritm əsasları və sistem proqram təminatı	2	
8.	Tətbiqi və instrumental proqram təminatı	2	
9.	Əməliyyat sistemləri	2	
10.	Fayl, qovluq və disk sistemləri	2	
11.	Windows əməliyyat sistemi	2	
12.	Mətn və cədvəl prosessorları	2	
13.	Kompüter qrafikasının əsasları	2	
14.	Kompüter şəbəkələrinin əsasları	2	
15.	İnternet və sosial şəbəkələr	2	
Cəmi:		30	

XI. Fənn üzrə tələblər, tapşırıqlar:

- Informasiya texnologiyalarını fənn ilə əlaqələndirmək;
- Informasiya kommunikasiya texnologiyalarından istifadə edərək dərində bilik və bacarıqlara yiyələnmək.

XII. Fənn üzrə təlimin nəticələri

- İnformasiyanın alınması, saxlanması və emalının əsas üsul və vasitələrinə yiyələnmək, kompüterdən informasiyanın idarə edilməsi vasitəsi kimi istifadə bacarığına qlobal kompüter şəbəkələrində informasiya ilə işləmə qabiliyyətinə malik olmaq.
- Qoyulmuş məsələyə uyğun olaraq iqtisadi verilənlərin emalı üçün emal vasitələrini seçmə, hesablamanın nəticələrini təhlil etmə və alınmış nəticələri əsaslandırma bacarığına yiyələnmək.
- Daxili və xarici mənbələrdən istifadə edərək zəruri verilənləri toplama, təhlil etmə və analitik hesabat hazırlama bacarığına yiyələnmək.
- Analitik və tədqiqat məsələlərinin həlli üçün müasir texniki vasitələrdən və informasiya texnologiyalarından istifadə bacarığına malik olmaq.
- Kommunikativ məsələlərin həlli, Internetdə axtarış və arayış sistemləri vasitəsilə peşə əhəmiyyətli informasiyanın axtarışı və seçimi vasitələrindən və informasiya texnologiyalarından istifadə qabiliyyətinə malik olmaq.
- Təlim və özünü təlim proseslərində iştirak üçün İKT vasitələrindən istifadə imkanlarına malik olmaq.

XIII. Tələbələrin fənn haqqında fikrinin öyrənilməsi:

XIV. Fənnin kollokvium sualları:

Birinci kollokvium sualları.

1. Informasiya-kommunikasiya texnologiyalarının mahiyyəti və fənninin predmeti
2. "Informasiya" anlayışı və informatika
3. İnformasiyanın xassələri və informasiyanın mövcud olma formaları
4. İnformasiyanın növləri və təqdim olunma üsulları

5. İnformasiya prosesləri
6. İnformasiyanın mühafizəsi
7. İnformasiyanın miqdarının ölçü vahidləri
8. İnformasiyanın kodlaşdırılması
9. Mövqesiz say sistemləri və mövqeli say sistemləri
10. Ədədlərin bir say sistemindən digərinə çevrilməsi
11. İnformasiya cəmiyyəti
12. Hesablama texnikasının inkişaf tarixi
13. EHM-lərin nəsilləri
14. EHM-in arxitekturası
15. EHM-in ümumi quruluş prinsipi

İkinci kollektiv sualları

1. Kompüterlərin ölçülərinə görə təsnifatı
2. Fərdi kompüterin əsas təsnifat növləri
3. Fərdi kompüterin əsas xarakteristikaları və iş prinsipi
4. Fərdi kompüterlərin əsas qurğuları
5. Daxili və xarici yaddaş qurğuları
6. Periferiya (əlavə) qurğuları: giriş qurğuları
7. Periferiya (əlavə) qurğuları: çıxış qurğuları
8. Alqoritm anlayışı və xassələri
9. Alqoritmin təsvir üsulları
10. Alqoritmin tipləri
11. Kompüterin proqram təminatı
12. Sistem proqram təminatı
13. Tətbiqi proqram təminatı
14. Instrumental proqram təminatı.
15. Əməliyyat sistemi anlayışı və təsnifatı

XV. Fənnin imtahan sualları:

I blok

1. İnformasiya-kommunikasiya texnologiyalarının mahiyyəti və fənninin predmeti
2. "İnformasiya" anlayışı və informatika
3. İnformasiyanın xassələri və informasiyanın mövcud olma formaları
4. İnformasiyanın növləri və təqdim olunma üsulları
5. İnformasiya prosesləri
6. İnformasiyanın mühafizəsi
7. İnformasiyanın miqdarının ölçü vahidləri
8. İnformasiyanın kodlaşdırılması
9. Mövqeli say sistemləri
10. Mövqesiz say sistemləri
11. Ədədlərin bir say sistemindən digərinə çevrilməsi

II blok

12. İnformasiya cəmiyyəti
13. Hesablama texnikasının inkişaf tarixi
14. EHM-lərin nəsilləri
15. EHM-in arxitekturası və ümumi quruluş prinsipi
16. Kompüterlərin təsnifatı
17. Kompüterlərin ölçülərinə görə təsnifatı
18. Fərdi kompüterin əsas təsnifat növləri
19. Fərdi kompüterin əsas xarakteristikaları və iş prinsipi

20. Fərdi kompüterlərin əsas qurğuları

III blok

- 21. Daxili yaddaş qurğuları
- 22. Xarici yaddaş qurğuları
- 23. Periferiya (əlavə) qurğuları: giriş qurğuları
- 24. Periferiya (əlavə) qurğuları: çıxış qurğuları
- 25. Alqoritm anlayışı və alqoritmin xassələri
- 26. Alqoritmin təsvir üsulları
- 27. Alqoritmin tipləri
- 28. Kompüterin proqram təminatı
- 29. Sistem proqram təminatı
- 30. Tətbiqi proqram təminatı
- 31. Instrumental proqram təminatı.
- 32. Əməliyyat sistemi anlayışı və təsnifatı

IV blok

- 33. Əməliyyat sistemləri ailəsi
- 34. Əməliyyat sistemlərinin funksional imkanları
- 35. Fayl anlayışı, onun genişlənmələri və xassələri
- 36. Qovluq və fayl sistemləri
- 37. Windows əməliyyat sisteminin inkişaf tarixi
- 38. Windows-un istifadəçi qrafik interfeysi
- 39. Windows əməliyyat sistemində proqram və faylların axtarışı
- 40. Mətn prosessorları: Word
- 41. Cədvəl prosessorları: Excel

V blok

- 42. Rastr qrafika
- 43. Vektor və üçölçülü qrafika
- 44. Kompüter şəbəkələri
- 45. Kompüter şəbəkələrinin təyinatı və təsnifatı
- 46. Lokal şəbəkələrin topologiyaları
- 47. Şəbəkə texnologiyaları və OSI-modeli
- 48. İnternet şəbəkəsinin inkişaf tarixi və əsas xüsusiyyətləri
- 49. İnternetdə axtarış sistemləri
- 50. Sosial şəbəkələr

Fənnin sillabusu "Biznesin idarə edilməsi" ixtisaslarının tədris planı və fənn proqramı əsasında tərtib edilmişdir.

«Texnologiya və texniki elmlər» kafedrasının 12.09.2025-ci il tarixli iclasında 01 sayılı protokolla təsdiq olunmuşdur.

Kafedra müdiri:

Fənn müəllimi:

dos. R. F. Əliyev

m. A.Ə. Nuruzadə

m.A.N.Ələskərzadə